

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiklos programa

Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis

6 tema: Tarpdalykinių temų integravimas ir dalykų nuoseklumas

2 internetinis seminaras

2023 m. vasario 17 d.

14.00–18.00 val.

Jane Doughty ir Jane English

6 tema. Tarpdalykinės temos ir nuoseklumas

6 temos tikslas:

- Apžvelgti tarpdalykinių temų ir jų nuoseklumo užtikrinimo naujoje mokymo programoje principus
- Apsvarstyti įvairius požiūrius į tarpdalykinių temų kūrimą
- Mokyti iš kitų šalių patirties
- Išnagrinėti, kaip mokyklose galima užtikrinti trijų tikslų – kultūrinio identiteto, socialinės integracijos ir darnaus vystymosi – įgyvendinimą

Mokymosi pasiekimai

Šiame internetiniame seminare:

- Apžvelgsime ryšį tarp mokymo programų nuoseklumo ir mokinių rezultatų
- Apsvarstysime galimybę naudoti mokymo programų planus, kad būtų užtikrintas dalykų nuoseklumas ir tarpdalykinių temų metodai
- Išnagrinėsime tarpdalykinio mokymosi koncepciją, atsižvelgdami į EBPO dokumentą ir kelis tarptautinius pavyzdžius
- Apžvelgsime kognityvinius įgūdžius, kurie gali būti ugdomi tarpdalykinio mokymosi metu

Mokymo programos nuoseklumas. Pamąstymai po 1 internetinio seminaro

Norėtume išgirsti jūsų pamąstymus apie 1 internetinį seminarą

Ką manote apie mokymo programų nuoseklumą, pavyzdžiui, kas tai yra, kaip tai atrodo

Kokia jūsų nuomonė apie tarpdalykines temas?

Priminimas. Mokymo programos nuoseklumas

Mokymo programos nuoseklumas:

- ryšys,
- integracija ir
- tęstinumas

mokymo programoje.

Nuoseklumas leidžia mokytojams plėtoti ir susieti idėjas tiek savo dalykuose, tiek už jų ribų, ir keičia požiūrį į mokymą.

Honig & Hatch, 2004; Newmann, Smith, Allensworth ir Bryk, 2001

Mokymo programos nuoseklumo poveikis mokinių rezultatams

Tyrimai rodo, kad:

- Nuosekli mokymo programa daro teigiamą poveikį mokinių rezultatams
- Jei mokymo programa nėra nuosekli, tai turi neigiamos įtakos mokinių rezultatams

Mokymo programos nuoseklumas ir mokinių rezultatai

Ar dėl mokymo programų nuoseklumo gerėja mokinių pasiekimai?

Vidinis mokymo programų nuoseklumas yra būdingas šalims ir (ar) regionams, kurių mokiniai tarptautiniuose testuose pasiekia aukštų rezultatų – tai įrodo, kad tai yra labai gerai veikiančių sistemų bruožas.

Schmidt ir kt. palygino planuotą ir dėstomą matematikos turinį 37 šalyse, dalyvavusiose TIMSS.

Jie peržiūrėjo mokymo programas, išnagrinėjo vadovėlių turinį ir rėmėsi TIMSS tyrimo duomenimis apie tai, ko mokoma klasėse.

Tyrimas parodė, kad šalyse, kuriose mokiniai pasiekė aukštų rezultatų, mokymo programos buvo labai nuoseklios.

Kembridžo vertinimo tyrimų skyrius, 2021

Mokymo programos nuoseklumas ir mokinių rezultatai

Newmann ir kt. tyrė 5–11 metų amžiaus mokinius Čikagoje (JAV), remdamiesi įrodymais (pvz., stebėjimais klasėse, pokalbiais su darbuotojais) ir vertindami kiekvieną mokyklą pagal vidinį ir išorinį mokymo programos nuoseklumą.

Vertinimai analizuojami kartu su mokinių skaitymo ir matematikos testų rezultatais per 4 metus.

Analizė parodė stiprų teigiamą ryšį tarp vertinimų ir testų rezultatų, o tai rodo stiprų ryšį tarp aukštesnių mokinių pasiekimų ir vidinės ir išorinės mokymo programos darnos.

Daugelyje mokymo programų buvo daug tarpusavyje nepakankamai susietų temų, o turinys buvo kartojamas kiekvienais metais be papildomo gilinimo. Šis menkas mokymo programų nuoseklumas buvo pagrindinis veiksnys, lėmęs prastesnius bendrus TIMSS mokinių rezultatus.

Kembridžo vertinimo tyrimų skyrius, 2021

Mokymo programos nuoseklumas. Škotijos patirtis

Įtampa tarp vietos mokymo programų lankstumo ir nuoseklumo poreikio siekiant visos sistemos tikslų.

Kompetencijos ugdymo programa:

- turi vietos mokymo programos lankstumo principą, kuris suteikia mokykloms autonomiją kurti savo mokymo programą, kad ji geriausiai atitiktų mokinių poreikius.
- skatina mokyklų įgalinimą sistemoje, kuriai būdingas stiprus centrinis politinis vadovavimas ir ryžtinga vietos valdžia.
- kelia visuomenės susirūpinimą, ar kintamumas, kuris neišvengiamai būdingas mokyklų mokymo programoms, iš tiesų užtikrina puikų išsilavinimą visiems, ar didina švietimo nelygybę.

Kelia klausimą, kokio lygio ir rūšies paramos gali prireikti mokykloms, kad jos galėtų parengti kokybiškas mokymo programas.

EBPO, 2019

Mokymo programos reforma. Suomijos patirtis

Mokymo programos nuoseklumą sudaro trys vienas kitą papildantys komponentai:

- *numatytos krypties nuoseklumas;*
- *integracinis požiūris į mokymą ir mokymąsi; ir*
- *tikslų, turinio ir vertinimų suderinimas.*

Mokymo programų nuoseklumas prisideda prie laukiamo reformos poveikio mokyklos lygmenyje.

Mokymo programos nuoseklumas yra pagrindinis veiksnys, lemiantis reformos įsitvirtinimą mokyklos lygmeniu.

Mokytojų dalijimasis žiniomis skatina suvokti mokymo programą kaip nuoseklią ir daro poveikį mokyklos vystymuisi – tai taip pat turi teigiamą tiesioginį poveikį suvokiamam poveikiui mokyklai.

Grupės sesija

Aptarkite iššūkį Lietuvos mokyklose siekti dalykų nuoseklumo:

- Įvardykite iššūkius, su kuriais susiduria mokyklos
- Pasiūlykite, kaip spręsti šiuos iššūkius
- Ką daryti su mokyklomis, kurios pasiekė nuoseklumą?

Nurodykite du svarbiausius dalykus, kurių išmokote iš šios patirties.

Būkite pasirengę pasidalyti pagrindiniais klausimais su pagrindine grupe.

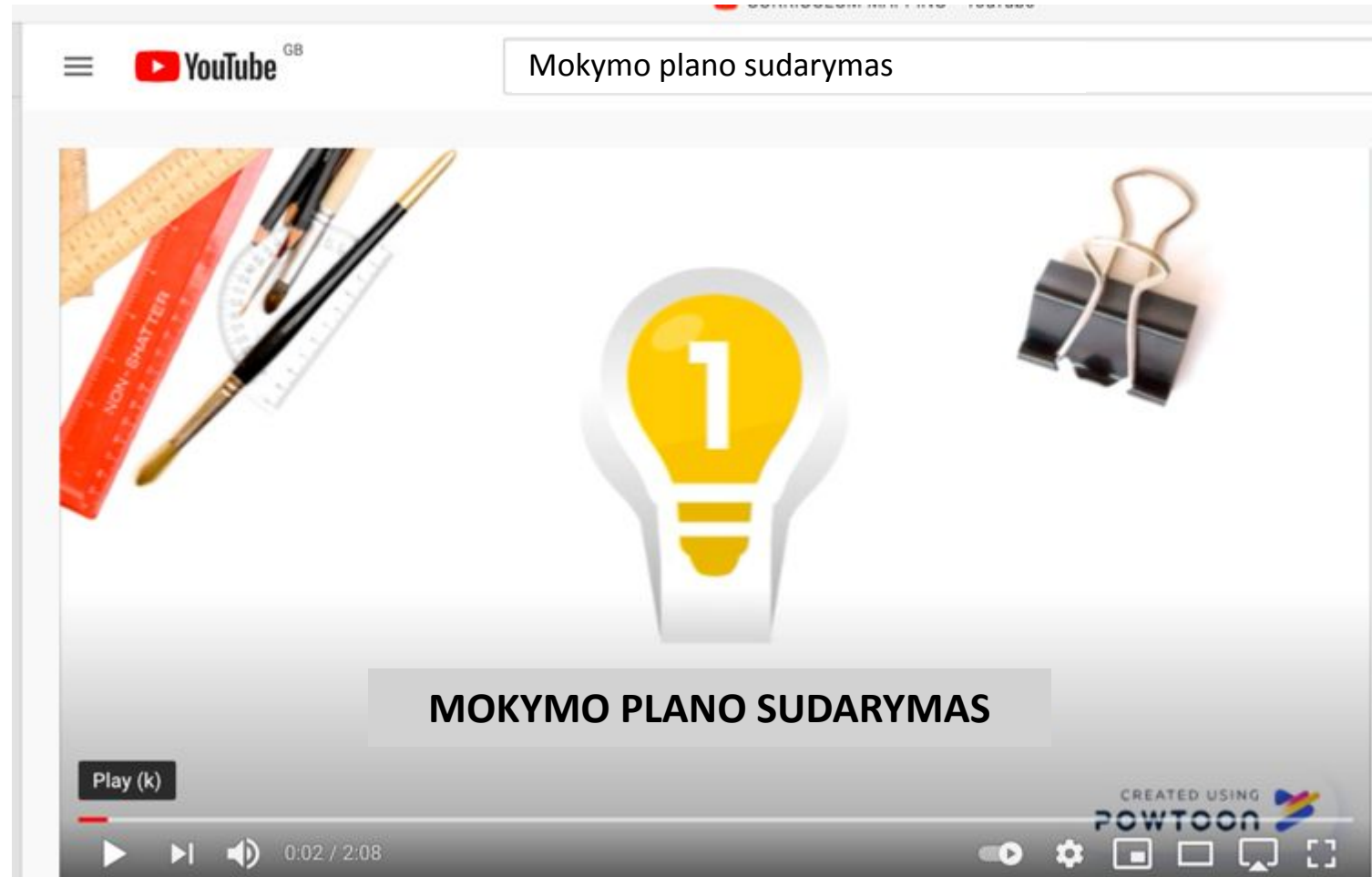
Dalykų darna. Mokymo programos planavimas

Mokymo plano sudarymas yra esminis procesas, padedantis užtikrinti įvairių dalykų nuoseklumą – 4 temos dalyviai bus susipažinę su šiais procesais.

Peržiūrėkite vaizdo įrašą su lietuviškais subtitrais ir būkite pasirengę pasidalyti vienu svarbiu vaizdo įrašo teiginiu.

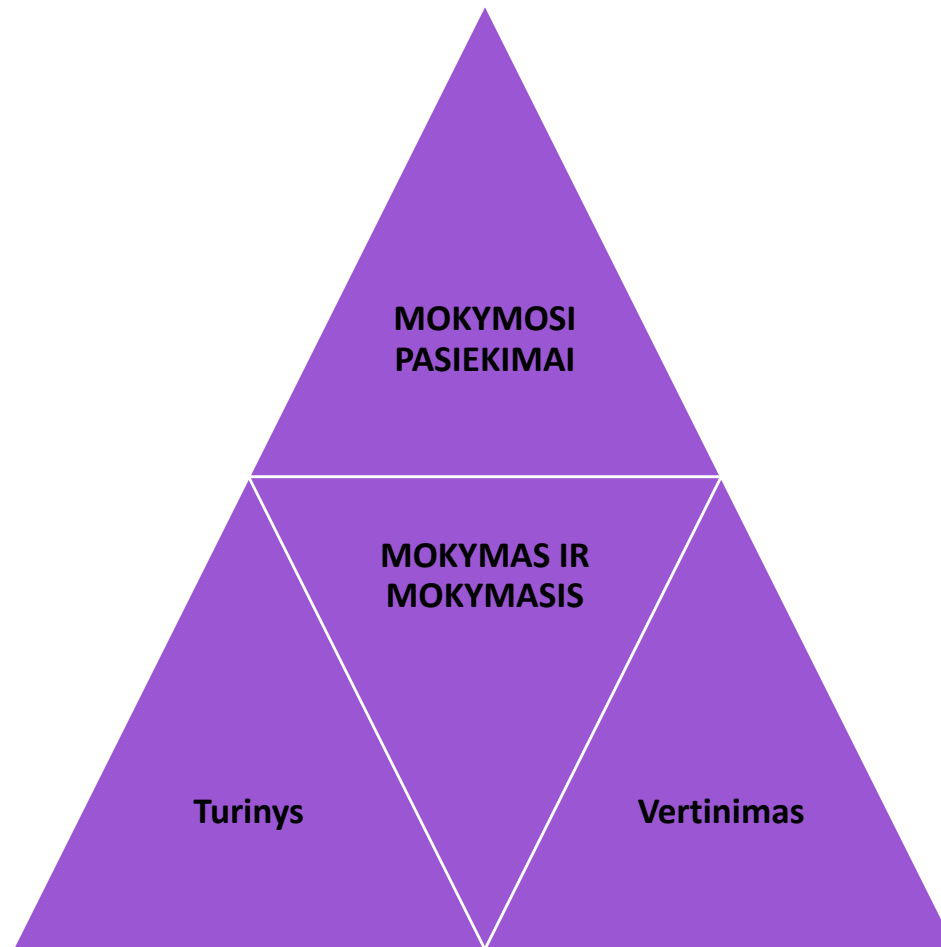
<https://www.youtube.com/watch?v=QaZcroSRaYw>

Mokymo plano sudarymas

DALYKŲ DARNA: PAGRINDINIAI STRUKTŪRINIAI KOMPONENTAI

(adaptuota pagal Harden, 2001)

Mokymo programos planas

Veiksmingas mokymo programos planas:

- užtikrins kokybišką ir vienodą švietimo prieinamumą visiems mokiniams,
- turės vieningą, aiškų ir nuoseklų planą,
- turės „žemėlapi“ – gairę, padedančią siekti sutartų tikslų,
- pasižymi bendru sąvokų supratimu,
- leis patikrinti, ar dalykai yra nuoseklūs,
- padės nustatyti, kur ir kaip galima nagrinėti tarpdalykines temas.

Rezultatas – geresni mokinių pasiekimai

Mokymo programos plano sudarymo tikslas siekiant dalykų nuoseklumo

1. Nustatyti dalyko turinį, kompetencijas ir tarpdalykinių temų pristatymo galimybes
2. Susidaryti labai gerą vaizdą apie tai, kas dėstoma visuose dalykuose
3. Susidaryti gerą vaizdą apie tai, kaip vyksta mokymas ir mokymasis bei vertinimas
4. Nustatyti mokinių rezultatų kokybę

Tada naudojame surinktą informaciją

5. Nustatyti, kaip stipriai suderintos visos temos ir kokių veiksmų gali prireikti
6. Nustatyti, kur ir kaip būtų galima nagrinėti tarpdalykines temas
7. Nustatyti sritis, kuriose reikia gerinti mokinių rezultatus

**Šia informacija naudojames
siekdami užtikrinti dalykų nuoseklumą ir planuodami
tarpdalykines temas**

Mokymo plano sudarymas

- Tai labai didelis darbas, bet būtinas nuoseklumui pasiekti
- Daug laiko reikalaujantis sunkus darbas
- Reikalinga žmonių komanda
- Reikalinga lyderystė
- Kruopščiai ir gerai atlikdami darbą galėsite sustiprinti įvairių dalykų nuoseklumą ir nustatyti, kaip pateikti tarpdalykines temas

Mokymo plano sudarymas

Sudarius planą:

1. turėsite gerai organizuotą ir nuoseklią mokymo programą, kuri palengvins veiksmingą mokymąsi ir tarpdalykinių temų pateikimą
2. jums bus aišku, kaip siekiama kompetencijų
3. nustatysite tikslus ir uždavinius
4. nėra akademinų spragų ar nereikalingų pasikartojimų
5. turėsite gerai suderintus ir nuoseklius įvairių dalykų sričių ir klasių lygių planus

Mokymo programos plano naudojimas siekiant nuoseklumo

Aukštos kokybės mokymo programos planas leis jums:

- Nustatyti visus veiksmus, kurių reikia imtis, kad būtų sustiprintas dalykų nuoseklumas
- Sudaryti sąlygas mokytojams geriau suprasti ne tik savo dalyko programą
- Palengvinti įvairių dalykų mokytojų bendradarbiavimą plečiant jų žinias ir didėjant pasitikėjimui savimi
- Pabrėžti, kaip ir kur galima dėstyti tarpdalykines temas

Pertrauka

Dabar padarysime 30 minučių pertrauką – prašome grįžti nedelsiant

Po pertraukos diskutuosime apie mokymo programų planavimą

Grupės diskusija

Grupėse pasidalykite patirtimi apie mokymo programų planavimą – jei dalyvavote 4 temos seminare, pasidalykite veiksmais, kurių ėmėtės nuo 2022 m. gruodžio.

Aptarkite, kaip mokymo programų planavimas gali padėti siekti dalykų nuoseklumo ir tarpdalykinių temų įgyvendinimo.

Nurodykite du svarbiausius dalykus, kuriais pasidalinsite pagrindiniame kambaryje, ir nuspręskite, kas kalbės grupės vardu.

Mokymo plano sudarymas

Mokymo programos planavimas padeda tarpdalykiniam mokymuisi:

- Daro skaidresnį dalykų turinį ir mokymo procesą
- Nustatant, kur galima lengvai užmegzti dalykines sąsajas
- Suteikia galimybę nagrinėti tarpdalykines temas
- Suteikdamas mokytojams galimybę užmegzti ryšius

Tarpdalykinis mokymasis. Priminimas

Tarpdalykinis mokymas ir mokymasis yra būtent tai, kaip jis skamba: mokiniai derina kelių dalykų mokymąsi ir ieško naujų būdų, kaip mąstyti apie problemas ir jas spręsti.

Lyginant su tradiciniais metodais, tarpdalykinis požiūris praplečia tai, **ko** mokiniai mokosi, nes leidžia jiems spręsti problemas, kurios netelpa į vieno dalyko rėmus. Tai taip pat keičia tai, **kaip** mokiniai mokosi, nes jų prašoma sintezuoti.

Suderth, 2022

Specializuotos žinios ir tarpdalykinis darbas

Nors SEEAG ataskaitoje (2012 m.) tvirtai remiamas kompetencijos ugdymo programos ketinimas plėtoti tarpdalykinį mokymąsi, daroma išvada, kad:

„Tarpdalykinis darbas reikalauja, kad visi gamtos mokslų dalykai ir toliau būtų grindžiami giliais ir nuosekliais žinių ir supratimo pagrindais. Tarpdalykinis supratimas bus nepakankamai tikslus ir naudingas, jei jis nebus struktūros, kurioje dalykai yra pamatai, o tarpdalykinis darbas – atrama, dalis. Jei nebus pamatų, kris ir atramos“.

Škotijos karališkoji draugija, 2022

Specializuotos žinios ir tarpdalykinis darbas

Kitaip tariant:

Tarpdalykinio mokymosi metu turi būti suteikiama daug griežtų disciplininių žinių ir supratimo, kuriuos galima pritaikyti įvairiose srityse.

Mokytojai turėtų į tai atsižvelgti planuodami tarpdalykinį darbą.

Grupės sesija Nr. 2

Prieš šį internetinį seminarą buvo išsiųstas trumpas EBPO dokumentas – prašome jį atsiversti.

Aptarkite dokumentą savo grupėje ir nurodykite du pagrindinius dalykus, kuriuos jūsų grupė norėtų pasakyti apie dokumentą.

Taip pat galite įvardyti vieną „svarbią idėją“, kuria galėtumėte pasidalyti ir kuri galėtų būti panaudota kaip tarpdalykinė tema, dar neįtraukta į Lietuvos sąrašą

Tarpdalykinis mokymasis. Pridėtinė vertė

Karletono koledžo Mokslo ir tyrimų institutas (SERC) nustatė keturis pagrindinius kognityvinius įgūdžius, kuriuos studentai įgyja mokydamiesi tarpdalykiškai, įskaitant gebėjimą:

- Šališkumo atpažinimas
- Kritiškas mąstymas
- Dviprasmiškumo suvokimas
- Etinių problemų analizė

Sudarth, 2022

Šališkumo atpažinimas

„Tarpdalykinis mokymasis yra iššūkis ... šališkumui. Taip mokinių prašoma apsvarstyti įvairias perspektyvas ir mokoma kritiškiau mąstyti apie savo tapatybę. Šis metodas sudomina mokinius, nes priverčia juos atsisakyti išankstinių nuostatų ir jie:

- Sužino daugiau lengvai
- Geriau supranta medžiagą

Yra atviri naujoms idėjoms, koncepcijoms ir veiklos būdams“

Suderth, 2022

pvz., žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas

Kritiškas mąstymas

Kritinis mąstymas yra kelių kompetencijų aspektas, pavyzdžiui, pažinimo, skaitmeninės ir kūrybinės kompetencijos. Kritinis mąstymas ugdo gebėjimą:

- Būti atviram
- Naudoti įrodymus ir argumentus
- Demonstruoti skepticizmą
- Būti aiškiam ir tiksliam

pvz., finansų planavimas ir valdymas

Dviprasmiškumo suvokimas

Dviprasmybių priėmimas – neanalizuokite per daug ir nelaukite nurodymų, nustatykite kryptį ir vadovaukite, net jei abejojate, ar tai yra „teisingas“ būdas.

- Išlikite smalsūs
- Dalyvaukite
- Būkite aktyvūs
- Pusiausvyra ir kantrybė
- Būkite sąžiningi

T. Brower, 2021

pvz., klimato kaitos prevencija

Etinių problemų analizė

Svarbu, kad mokiniai turėtų įgūdžių teisingai ir sąžiningai analizuoti etinę problemą / situaciją, atsižvelgdami į:

- Kontekstą
- Skirtingus požiūrius
- Moralines perspektyvas

pvz., pasaulis be skurdo ir bado.

Grupės sesija Nr. 3

Grupėse pasirinkite vieną iš keturių ankstesnėse skaidrėse aprašytų pažinimo įgūdžių: *šališkumo atpažinimas, kritinis mąstymas, dviprasmiškumo priėmimas arba etinių problemų analizė.*

Aptarkite, kuri tarpdalykinė tema yra tinkama pasirinktam pažinimo įgūdžiui ugdyti, ir susitarkite, kaip šią temą nagrinėtumėte kartu su mokiniais.

Būkite pasirengę pasidalyti savo diskusija su pagrindine grupe.

Ačiū jums!

Dėkojame jums už jūsų šiandieninį indėlį ir tikimės susitikti trečiajame internetiniame seminare

2023 m. vasario 20 d.

14.00–18.00 val.